

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre . . . . . 2 frt.
Félévre . . . . . 1 „
Egyes szám ára 6 krajczár.

Felelős szerkesztő:
ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Közteltek).

Kölcsey Ferencz.

A mely nép lelkében nem él az elhunyt nagyjai iránti kegyelet, az a nép nem él sokáig. Ránk magyarokra nem illik ez a mondás, mert évről évre szaporodnak emlékszobraink s az elhunyt jeleseink sírját jelző emlékoszlopok. És még mindig annyi dícső, nagy alakja van nemzetünk közelebbi múltjának is, akinek sírhantját még jelzőfa sem fűdi, mert most a hunyó század végén a tespedés, a korrupció korát érzük. Kormányainkban nincs meg az érzéke annak, hogy amidőn az elhunyt nagyok részére emléket állít egy nemzet, nemcsak azok emlékezetének jelző oszlopai lesznek a szobrok, de egyuttal az elhunyt jelesek példáinak követésére is ösztönzőül szolgál az utókor gyermekeinek azok szemlélete.

Utálnunk kellett erre azért, hogy kellő világitásba helyezzük azt a körülményt, hogy az e hó 4-én Nagy-Károlyban leleplezett Kölcsey-szobor felállításának költségeihez a kormányzat, az állam egy fiakrajzárral sem járult, (sőt a kormány még a leleplezés ünnepélyén sem vett részt), hanem létrehozta azt kevesek hozzájárulásán kívül egy minden ízében fenkölt, gondolkozásában egyaránt nemes magyar főrangú férfiú, gróf Károlyi István áldozatkészsége. Pedig Kölcsey legalább ugy, és mindenestre önzetlenebbül szolgálta a hazát mint író, mint költő és mint politikus is, mint a mai politikai élet jobboldali törpéi. Mint a törvényhozó testületnek tagja, ottani felszólalásával, tudásával nagyrészt ő tette le alapjait azoknak az

alkotásoknak, melyeken állami életünk, alkotmányunk felépült. Kölcsey Ferencz, aki Deáknak barátja, Kossuthnak irányítója, Eötvösnek vezetője volt, az ujkori Magyarországnak két sarkalatos bástyájához: a sajtószabadsághoz és az állami egységhez hordta össze a beeses anyagot mint országgyűlési követ.

S bár magasztos eszméi diadalra jutását nem érthette meg, de örök hálára kötelezte le maga iránt az utókor, az ujabb nemzedéket, mely az ő vetését learatta, mely hazafias működéséhez Kölcsey iratait olvasva, az azokban lefektetett eszmékért lelkesedve, merített erőt és kitartást.

Azonkívül, hogy Kölcsey Ferencz mint politikus, mint törvényhozó szerzett kiváló érdemeket államéletünk alapjainak megvetése körül, mint író és költő nem kevesebb szerenésével forgatta a tollat s az ő tiszta lelkében kélt a magyar nép Himnusza is, az „Isten áldd meg a magyart“ cz. dala, melyet énekelni fognak a késő unokák is épugy mint mi mindannyiszor, valahányszor a hazaszeretet, a

Kölcsey Ferencz.

haza sorsáért való fohászokodás érzete ébred fel bennünkben. — Az április 4-én a szatmármegyei Károlyikertben leleplezett Kölcsey-szobor intő igazi tilalomtáblája a mai tespedő kornak, annak írásából, a kinek emlékezetére a hazafiui kegyelet e szobrot felállította, nemcsak a mai kor gyermeke, de késő századok szülőtte is merithet tudást, izlést, a szép iránti fogékonyságot s azt, a mi legfőbb: Isten iránti szeretetet és honszerelmet.

Hitelszövetkezetek alakítása.

A „Szövetkezés“ cz. folyóirat legutolsó száma rendkívül érdekes tanácsokat közöl azok részére, a kik hitelszövetkezetek megalapítása körül fáradoznak. Ezt a közérdekű tanácsadást mi is beiktatjuk.

Lehetséges — így ír a „Szövetkezés“ — hogy több közelfekvő község részére csak egy hitelszövetkezet alakíttassék, mégis ez rendszerint nem kívánatos. Jobban szeretjük ugyanis, ha minden községben egy-egy szövetkezet külön létesül, és pedig azért, mert kívánatos, hogy a szövetkezeti tagok egymást teljes mérvben ösmerjék, megbízhatóságuk, szorgalmuk, szótartóságuk, munkaképességük, vagyoni viszonyaik, keresetképességük, egyszóval egymás teljes összértéke tekintetében tájékozva legyenek. E nélkül baj áll elő a hitelmegszavazásnál, mert nem ismervén egymás viszonyait kellően, könnyen beállhat az az eset, hogy a kevésbé hitelérdemesnek többet szavaznak meg mintsem kellene, a több hitelt érdemlőtől pedig, mert nem ösmerik, megtagadnak oly hitelt, a melyet az valóban megérdemel és a melyet ennek, ha viszonyai felől jobban tájékozottak volnának, mindenestre megszavaznának.

A teljes egymást ösmerés alapfeltétele a szövetkezésnek. Ezt pedig akkor érjük el, ha csakis olyanokat engedünk szövetkezni, akik együtt laknak, együtt élnek, tehát egy községbe valók.

Ezen körülményt azért tartjuk kiemelendőnek, mert sokszor egy lelkes vezető, azon erős érveléssel teszi magát túl a kérdésem, hogy hát ő maga jobban fogja tudni, mint a tagok mind együttvéve, hogy az adott viszonyok között tulajdonképpen mennyi hitelt lehet adni. Ez rendszerint úgy is van. Csakhogy ezzel még nem érte el mindazt, a mit a szövetkezettől követelhetünk.

Ily módon nem lesz elérve ugyanis a népnevelésnek ama magasabb foka, a mely a vezető tagokat az önkormányzatra tanítja be s arra teszi képesekké, hogy önmaguk — a vezető segélye nélkül — is tudjanak bajaikon segíteni. Mert első sorban azt kell megtanulniok, hogy igazságosan, pártoskodás nélkül szavazzák meg a hitelt, nem a szerint, hogy ki érdemel több hitelt és nem a szerint, hogy kinek kell nagyobb vagy sürgősebben hitel, hanem mindig szem előtt tartva a szövetkezet és a hitelkereső érdekét egyaránt.

Erre kell tanítani a népet és ezért kell, hogy a vezető, mikor a hiteleket vasárnaponként megszavazzák, mentől több tagot vonjon bele ebbe a gyűlésbe.

Nem jó mindjárt többféle szövetkezet alapításába fogni. Jobb csak egygyel kezdeni s mikor ez már menni fog s az emberek be lesznek erre tanítva, át lehet majd térni a fogyasztási és biztosítási szövetkezetek megalkotására is. Erre nézve megjegyzem, hogy külön fogyasztási szövetkezetet kell alkotni annak idején és a mennyiben pénzre leend szükség, a végből, hogy ilyent szerezhessen, mint fogyasztási

szövetkezetnek, azaz mint erkölcsi személynek kell a hitelszövetkezetbe tagként belépnie.

A kormány évek óta igéri, de nem teszi, hogy oly törvényt alkosson, mely a szövetkezeteket teljesen hitelképesekké tenné. Ennek eredménye azután az, hogy ma pár millió koronánál több rendelkezésünkre nem áll, holott 8—10 millióra volna szükségünk, hogy a szövetkezetek hiteligényei kielégíttessenek.

Csakhogy még így is képesek vagyunk haladni és pedig úgy, hogy az újonnan alakuló szövetkezeteknek hozzávetőleg 1000 forintot szoktak adni, utóbb pedig néhány hónapi sikeres működés után még ugyanannyit.

Ezenkívül adnak a szövetkezetnek még valamit, a mi nem pénz ugyan, hitelüket azonban nagyon emeli, s ez: számadásaiknak évente történő felülvizsgálata és e részben adandó utasítások, mi által megjön a bizalom s kezdődnek a takarékbetétek, melyek bizonyos fokig nélkülözhetőkké teszik a központ nagyobb mérvű kölcsönöit.

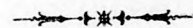
Ebből aztán az következik, hogy kevés pénz állvára szövetkezet rendelkezésére, a szövetkezetnek szövetkezeti tagokul a községben nem éppen a leggazdagabbakat kell tagjai közé felvenni, akik aztán nagyobb kölcsönöket kívánnának fölvenni, hanem ezélszerűbb, ha a tagok tömege a közép és a kis vagyonu, netalán pedig a keresetképes vagyontalan emberekből is áll elő. Ezeknek kölcsönigényei természetesen csekélyebbek. Ily viszonyok között meg kell állapodni abban, hogy 50 forintonál nagyobb kölcsönöket csak kivételesen engedélyeznek.

Bárha ily eljárás bizonyos fokig zsugorinak mondható, mégis abban találhatunk megnyugvást, hogy ha ezen kiesi, 5—50 forintig terjedő kölcsönöket fogják a szövetkezetek engedélyezni, akkor éppen azon embereknek fognak leginkább hasznukra válni, a kik az uzsorától leginkább szenvednek s a kik, ha bármennyire is hitelt érdemlők, mégis a szomszéd város takarékpénztára előtt ösmeretlenek lévén, kölcsönöket onnan nem kapnak és kizárólag a falusi uzsorásnak vannak odadobva martalékul.

A kis emberek között elterjedt szövetkezet ennélfogva — parányi volta dacára — aránytalanul nagyobb szolgálatokat tesz, mint azok a szövetkezetek, melyek nagy pénzüsszgekkel rendelkeznek s ezekből tetemesebb összegeket egy-egy nagy gazdának juttatnak, aki azonban a vidéki pénztárnál is bármikor kaphatna kölcsönt.

A nehézségeket le fogjuk küzdeni épp úgy mint Németországban, a hol a berlini kormány és az odavaló bankok a Raifeisen-féle szövetkezeteket szintén üldözték.

Kitartással és szívóssággal győzni fogunk mi is és éppenzért azon reményben élünk, hogy folytatva a szövetkezeti kisebb segélyezések rendszerét, ezen évben is sok új szövetkezetet fogunk Isten segélyével megalakíthatni.

MI HIR A POLITIKÁBAN?

Két beszéd.

Két hatalmas beszéd hangzott el a múlt vasárnap Nagy-Károlyban a Kölesey-szobor leleplezése alkalmából, melyek bizonyára visszhangra fognak találni az egész országban. Az egyikben *Bartha Miklós*, a szoborleleplezés ünnepi szónoka, mondott lesújtó ítéletet a mai közállapotok erkölestelensége felett, a másikban gróf *Károlyi István* ostromozta a rendszert, mely a félszázad évvel ezelőtt az 1848-iki márcziusi napok egyik nagy vívmányát a magyar sajtószabadságot akarja beszorítani abba a sötét oduba, melybe az abszolutizmus vetette.

Bartha Miklós beszédében Kölesey pályafutását vázolván, rámutatott arra, hogy sohasem állott a küzdőtéren eszményibb, szentebb alak, mint Kölesey, akinek jelszava volt: a haza minden előtt. Aztán lefestve a vigasztalan jelent így folytatta: „ma a haza eszményi fogalma leomlik régi polezáról, hisz a haza templomába nem áldozni, hanem ügyleteket kötni járnak. Ime látjuk, hogy a rendi korlátok ledöntése után is a sajtó föl szabadulása és a képviselői rendszer meghonosítása mellett bizonytalanság és válság fenyegeti az egyetemes szabadságot. Látjuk a kotonaság korlátlan fejlesztését, a személyes uralomnak előtérbe nyomulását és az államot, mely a vagyonnak, a haladásnak, egyéni boldogulásnak jóformán minden erőforrását kezéhez ragadta, hogy azzal tetszése szerint jutalmazzon vagy büntessen. Csoda-e, ha nőttön nő az elégtelenség, látva, hogy a minden szabadságot ígérő hazát miként nyomja háttérbe a mindent lefoglaló állam!

Az ünnepi lakomán gróf *Károlyi István* a hazaszeretetre és a gondolatszabadság ápolására hívta fel a figyelmet, mert — szerinte — fájdalom, szükség van ma már ez intő szózatra. Életkérdése a magyar nemzetnek, hogy mély és kiüríthetetlen gyökeret verjen e két érzésnek ápolása minden magyar honpolgár lelkében. „Isten, haza, szabadság” legyen a magyar ember jelgője, melyek bármelyike nélkül hézag támad a magyar ember lelkében. Aztán így folytatta: Egy áramlat indított meg hazánkban, mely a jelenlegi böcs kormányának nem első, de minden bizonynyal egy újabb torzszülöttjének ígérkezik, nem a csalókat, törvényszegőket, kufárokat, de a gondolatot akarják a Fortuna-ba zárni; békót akarnak verni a sajtóra. A 48-as évek vívmányainak legnagyobbikát akarják lerontani. Szárnyát akarják levágni a sajtónak, de azért épp úgy, mint magukat szabad-elvűeknek, ezt szabadsajtónak nevezi továbbra is; tehát elvenni a nemzettől azt, a mit a költő Isten-től kért és kapott: a gondolat szabadságát. Én poharam a sajtószabadságra ürítem.

Erdély — retirál. Lapunk múlt számában megírtuk már, hogy az esküdtzéki intézményre vonatkozó törvényjavaslat 35. §-a milyen sérelmes intézkedést tartalmaz a sajtószabadság ellen. Ez a szakasz sehogysem tudott népszerűsége szert tenni, még magában a kormánypártban is akadtak ellenesei. Így történt azután, hogy egyszerre csak *Erdély* igazságügyi miniszter audienciára szaladt Ő felségéhez, s nyomban hire terjedt lemondásának. Erdély azonban visszaérkezett ép bőrrel, anélkül, hogy lemondott volna, csakhogy hazaérkezése után az volt az első dolga, hogy azt a bizonyos paragrafust — Tisza Kálmánként — visszaszívja. Ugy látszik, Erdély a bécsi ut közben megálmodta, hogy abban a 35-ik §-ban még a nyakát is törheti s ennek köszönheti a parlament, hogy nem kell többé egy megbotránkozással fogadott törvényjavaslattal foglalkoznia — Erdély pedig vörös bársonyszékét.

Az összeférhetlenség a képviselőházban. Az összeférhetlenségi esetek még mindig foglalkoztatják nemcsak a képviselőházat, de a közvéleményt is, főképpen pedig az ellenzéki sajtót. Mint egyik ellenzéki lap kimutatta, 83 honatya mintegy 300 olyan állást visel, a mely a képviselőséggel összeférhetlen. A képviselőházban egymásután jelentik az összeférhetlenségi eseteket s ugratják ki a bokorból a vasutas, osztálysorsjátékos, dinamit-, fegyver- és bakancsgyáros képviselőket, akik fölött azután az összeférhetlenségi bizottság szorgalmasan ítélkezik. Persze a dolog nem megy valami tulságos szigoruan, hiszen akkor az egész szabadelvű pártot meg kellene bontani, már pedig nélküle mi lenne ebből a szegény hazából, s ki szerezne meg nekünk azt az örömet, hogy az osztrák magas kvóta követeléseit a nyakunkba varrja?! Az egymásután kiderült összeférhetlenségi esetek sokasága végre annyira felháborította a közvéleményt, hogy Bánffy szükségesnek látta leereszteni a háborgást. E végből azt az indítványt tette, hogy küldjön ki a parlament egy 21 tagu bizottságot, melynek feladata lesz az összeférhetlenségről szóló 1875. évi I. t.-ez. revíziójáról javaslatot előterjeszteni. A parlamenti bizottságban az összes politikai pártok képviselve lesznek.

Az új kvóta-bizottság. A képviselőház a kvóta-bizottságba a következőket választotta be: *Apponyi Albert* gróf, *Falk Miksa*, *Hegedüs Sándor*, *Horánszky Nándor*, *Josipovich Géza*, *Láng Lajos*, *Mattekovits Sándor*, *Pulszky Ágost*, *Szell Kálmán* és *Tisza Kálmán*. A kvóta-bizottságba tehát csupán a nemzeti pártból jutott be két tag, a többi tag mind kormánypárti. Ettől a bizottságtól pedig sok függ, mert ha nem megy bele a kvótafelemelésbe, akkor a parlament, illetve a „többség” sem szavazhatja meg az osztrák követelte magas kvótát. Első sorban a kvóta-bizottság hazafiságától függ tehát, hogy miként dől el az alku köztünk meg Ausztria között.

Törvényhatóságok a kvótafelemelés ellen. Mielőtt a képviselőház az Ausztriával kötendő kiegyezés tár-

gyalását megkezdené, az országnak több, független érzelmű vármegyei és városi törvényhatósága szükségét érezte annak, hogy felemelje tiltakozó szavát a kvótafelemelés ellen. Eddig a következő törvényhatóságok terjesztettek be ilyen tiltakozó feliratot a képviselőházhoz: Heves-, Somogy-, Fejér-, Borsod-, Pozsony-, Csongrád-, Szepes-, Esztergom-, Zemplén-, Békés-, Zala-, Szabolcs-, Sopron és Ungvárnagyok; Hódmezővásárhely, Szatmárnémeti, Arad, Székesfehérvár, Keeskemét, Marosvásárhely, Komárom, Kassa és Debreczen városok. Báresak az országnak minden vármegyei és városi törvényhatósága birna elég független érülettel s az őszinteség bátorságával arra, hogy követve a jó példákat, tiltakoznék a tervbe vett kvótafelemelés ellen. Ha idejekorán fellépnének, talán másként alakulna a dolog sorja, mert ha gyenge, tehetetlen is a kormányunk, de ekként egy kis jóakarattal módja nyílnék azt mondani az osztráknak: „nézd, ime a közvélemény feltámadt a követelésed miatt s én ár ellen nem uszhatok“.

Áprilisi kormányválság. Az osztrák miniszterelnök e hó 2-án kabinetje nevében beadta lemondását. Nem tudott ugyanis megegyezni a csehekkel, akikre pedig szüksége lett volna, hogy a szabadelvű többséget megalakítsa. Volt nagy öröm nálunk a lemondás hírére, hogy bukott az osztrák kormány, amelyik előttünk a tulkövetéseiről ismeretes. Most majd mi kerekedünk felül s majd még az osztráknak srófoljuk fel a kvótáját, nem, hogy ő a mienket. Efféle jóslatok nem sokáig tartottak, mert Ő felsége a császár a Bádeni kormány lemondását nem fogadta el, hanem ellenkezőleg: legmagasabb bizalmát fejezte ki előtte. A Bádeni kabinet tehát ahelyett, hogy el-sorvadt volna, még kövérebb lett egy királyi bizalom nyilváníttással, csak hogy most már a reakzióéhes klerikális pártból alakult többség áll a háta mögött. Hát hogy ha a lemondás nem áprilisi multság volt, akkor arra jó, hogy ez a megkövéredett test most még jobban megnyomjon bennünket.

Országgyűlés.

Vékonyka üléseket tartott mult hét folyamán a képviselőház s alig történt több, minthogy néhány honatjának az összeférhetlenségi esetei fölött disputáltak. Érdekesebb esemény számba csak a gróf *Andrássy Tivadar* nyílt s erélyes fellépése ment, aki az összeférhetlenségi bizottság enyhe ítéletével szemben az osztálysorsjátékos képviselők fölött lesújtó bírálatot gyakorolt. Pedig gróf *Andrássy Tivadar* is a kormánypárt egyik kiváló tagja, így hát az ő fellépése bizonyítja azt, hogy a Bánffy-uralom alatt felburjánzott összeférhetlenségi eseteket már a kormánypárt jobb érzésű s nemesebben gondolkozó tagjai is megsokalták. Csak ez a kár, hogy a szabadelvűpártban kevés *Andrássy Tivadar*-féle képviselő van.

Andrássy Tivadar gróf, az összeférhetlenségi bizottság elnöke, beterjeszti a *Tolnay Lajos*, *Benke Gyula*, *Sámuel Lázár* és *Neumann Ármin* képviselők

összeférhetlenségi ügyében hozott ítélet jegyzőkönyvét. Az összeférhetlenségi bizottságban többséget nyert ugyan az a liberális nézet, hogy a fentnevezett képviselőkre nézve, akik az állammal szoros szerződéses viszonyban álló, „magyar királyilag szabadalmazott osztálysorsjáték“ igazgatósági tagjai, az összeférhetlenség esete nem áll fenn, azonban *Andrássy Tivadar* gróf külön véleményt terjesztett elő, melyben világosan kifejti, hogy a nevezett képviselők megbízása az összeférhetlenségi törvények 9. §-a alapján igenis megszűntnek tekintendő. Amilyen megdöbbenést keltett a kormánypárton az *Andrássy Tivadar* gróf őszinte és tisztult erkölcsi felfogáson alapuló kijelentése, éppen olyan tapsviharral fogadta az ellenzék ez előkelő kormánypárti képviselőnek nyilatkozatát. Nem csuda, ha meghökkent a szabadelvű párt, látva azt, hogy immár legjobbjainak egyike is nyíltan szót emelt azok ellen a visszaélések ellen, amelyeket a képviselői mandátummal egyes vállalatok nyereségének emelése céljából elkövetnek. *Rátkay László* és *László Mihály* szintén külön véleményt terjesztettek elő; az előbbi osztálysorsjátékos képviselőkre nézve az összeférhetlenség esetét kívánta megállapíttatni, az utóbbi pedig az összeférhetlenségi bizottság ítéletének érvénytelenségét bizonyította be.

Polónyi Géza azon oknál támadja meg az összeférhetlenségi bizottság ítéletét, hogy nyolcz jelen volt tag közül 4 nemmel s 4 igennel szavazott, így tehát a bizottság ítélete érvényesnek nem tekinthető; indítványozza, hogy az ítélet utasítassék vissza a bizottsághoz. *Visontai Soma* és *Komjáthy Béla* is az összeférhetlenségi bizottság ítéletének érvénytelenségét bizonyítják, de a Ház mindenkori többsége az ítéletet tudomásul vette.

Külföld.

Kréta háborúság. A keleti eseményekben nevezetesebb fordulat még nem állott be. A nagyhatalmak Kréta szigetét ostromzár alatt tartják, a szigeten belől pedig a törökök és a görögök között vigan folyik a macska-egér-harcz. Néha-néha a nagyhatalmak ágyui is beleszólnak a csete-patéba, de ezzel még mind nem sokat segítenek a bajon. A krétaiak már elunták a sok hadakozást s miután az ostromzár következtében élelmi szerük is fogyatékán van, most már maguk is azt szeretnék, ha a nagyhatalmak ne védenék őket olyan nagyon; a török fennhatóság alatt való autonómia ugy sem kell nekik. Görögországban lázasan folyik a hadi előkészület, de a hadüzenet még nem történt meg. Hír szerint a görög és török porta között egyezkedés indult meg; ha ez nem vezet sikerre, akkor a háboru kitörése csak napok kérdése. Ma tehát még mindig egy hajszálon függ a kard az európai béke fölött, és ha ez a hajszál elszakadt, akkor sok jó magyar fiu vére elfolyhatik, csupán azért, mert monarkiánk a nagyhatalmi politika kedvéért olyan előrelátás nélkül a kréta történelmébe mártotta magát.

MI UJSÁG?

Olvasóinkhoz. Igen sokan előfizetőink közül, kiknek előfizetése márczius hó 31-én lejárt, még mindig nem újították meg előfizetésüket. Tisztelettel kérjük ezen t. előfizetőinket, sziveskedjenek az előfizetést mielőbb megújítani, mert kötelezettségeinknek mi is csak ez esetben tehetünk eleget. Ily olcsó lapnál mint a *Független Ujság*, lehetetlen azt megtenni, hogy csak rövid ideig is ingyen küldjük a lapot, mert ez oly terheket ró reánk, a melyeket meg nem bírunk. Hogy tehát ettől megkíméltsünk, szükséges az előfizetések mielőbbi megküldése. Igen sokan teszik azt, hogy a nyári hónapokon — tekintettel a nagyobb-mérvű külső munkákra — beszüntetik a lap járatását s csak szeptemberben fizetnek ismét elő. Ezen t. olvasóinknak figyelmebe ajánljuk azt, hogy *ezzel az eljárásukkal nagyon megnehezítik lapunk fentartását, mert ily olcsó árban csak egy állítható elő a lap, ha azt előfizetőink egész évben járatják.* Ezért tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, *támogassák előfizetésükkel lapunkat a nyári hónapok alatt is,* mert a csekély előfizetési díjat megerőltetés nélkül mindenki megbirja, bennünket pedig e pártolás képessé tesz arra, hogy ezentul is oly diszes kiállításban és jeles tartalommal jelentethessük meg a „Független Ujság“-ot mint eddig. Reméljük, hogy nem lesz előfizetőink között egy sem, a ki lejárt előfizetését a legközelebbi napokban be ne küldje. Az előfizetési pénzt kérjük a két hét előtt megküldött utalványon kiadóhivatalunkhoz beküldeni.

A Kölcsey-ünnep. E hó 4-én leplezték le Kölcsey Ferencnek a kiváló politikusnak, magyar remek-írónak és a nemzet hazafias érzésű lantosának szobrát Nagy-Károlyban. Az ünnepélyen, melyet a szobor felállítója gróf Károlyi István rendezett, résztvettek sokan a főváros művészei és írói közül, megjelent azon Szatmár- és a szomszédos vármegyék színjava. A szobor, mely Kallós Ede kitűnő szoborművésznünk remek alkotása, a Károlyi-park előtti tér közepén van felállítva. Az ünnepély délelőtt 11 órakor kezdődött. A szobor Kölcseyt ülőhelyzetben ábrázolja, egyik keze térdén nyugszik, másikában könyvet tart, magas galléru attilla, magyar nadrág simul ércalakjára; fejét lehajtva, gondolatokba mélyed. A szobor előtt először a nagy-károlyi daloskör énekelte el a himnuszt. Hajadon fővel hallgatták az áhitatosan fölzengő dalt, a mely után Bartha Miklós lépett a szobor talapzatára s megható művészi becsü beszédben ünnepelte Kölcsey emlékezetét. A beszéd közben lehullott a lepel a szoborról. A beszéd után, mely a hallgatóságra mély hatást tett, Károlyi István gróf átadta a szobrot a városnak, mire Debreczeni István, Nagy-Károly polgármestere a szobrot a város nevében átvette. Koszorut tettek a

szoborra beszédek kíséretében Károlyi István, Szeődemeter község nevében, Kun tanácsnok Budapest székesfőváros nevében és Wesselényi báró főispán Szilágymegye nevében. Koszorukat tettek még a szoborra az aradi Kölcsey-egyesület, Szatmár városa, a szatmári törvényszék, Nagybánya, a nagykárolyi nőegyesület, a nagykárolyi ifjuság és Szatmár vármegye. A fényes ünnepséget a nagykárolyi daloskör éneke zárta be. A leleplezési ünnep után gróf Károlyi István a vendégek tiszteletére lakomát adott, a melyen nagyhatásu beszédet mondott a sajtószabadságról, s ostromozva a rendszert, mely arra béklyókat rakni igyekszik.

Mádi Kovács György nyugalmaztatása. A király mádi Kovács György, a 6-ik hadtest parancsnokának és kassai parancsnokló tábornoknak saját kérelmére nyugalomba helyeztetését elrendelte, legfelsőbb megelégedése tudtulásával.

A székely vasutak megnyitása. A székely vasutakat a múlt vasárnap nyitotta meg Dániel báró kereskedelmi miniszter. A különvonat reggel indult el Brassóból s délben érkezett Csik-Szeredára. Uzon, Sepsi-Sz.-György, Sepsi-Bodokon, Bükszád-Bálványoson, Tusnád-Fürdőn, s Csik-Szeredán küldött-ségek fogadták s üdvözölték a minisztert. Csik-Szeredán Heltes Jakab polgármester nagyszabásu beszédet mondott, melyre Dániel báró miniszter lelkesen válaszolt s a székely vasutakat átadta a forgalomnak. A minisztert és a kiránduló társaságot Pótsa József főispán Sepsi-Szt.-Györgyön megvendégelte.

Árvízveszedelem az ország déli részén. A napok óta tartó nagy esőzések a déli folyókat és esatornákat oly mértékben megduzzasztották, hogy Versecz környékén medrűkből kiléptek. A szántóföldek teljesen víz alatt állanak s az árvíz a közlekedést is gátolja. Így a temes-kubin-dunaparti vonalon teljesen szünetel a forgalom, Kossovánál pedig a szél által hajtott hullámok a vasuti töltést mintegy száz méter hosszúságban kimosták és a sínek most a talpfákkal a levegőben lógnak. A pálya helyreállításán éjjel-nappal dolgoznak. — Temesvárról is árvízveszedelmet jelentenek. A hegyi esőzések folytán a Temes-Béga vidékén nagy vízveszély fenyeget. Az eddig megerősített védgátak helyt állanak mindenütt.

Sima Ferencz bűnpöre. Ismeretes, hogy Szathmáry Ernő szentesi ügyvéd a budapesti büntető törvényszéknél zsarolás miatt följelentést tett Sima Ferencz, országgyűlési képviselő ellen. Minthogy a királyi ügyész abból az álláspontból indult ki, hogy az ügy elbírálására a budapesti törvényszék nem illetékes, a bűnpört a szegedi fenyítő törvényszékhez tette át.

Eger gyászja. Grónay Sándor, Eger város polgármestere a napokban meghalt. Grónay lelkiismeretes, ügybuzgó és a város érdekét szíven viselő hivatalnok volt. Az ő polgármestersége alatt Eger városa nagyon sokat haladt. Különös érdeme, hogy több gyár létesült Egerben az ő buzdítására és az ő köz-

benjárására kapott a város realiskolát és dohánygyárat. Felesége és öt kiskorú gyermeke siratja az elhunytat, kinek az utóbbi időben sok keserűséget okozott az egri ellenzék, mert a választási visszaélések szerzője volt.

Szélvihar. E hó 3-án éjszaka hatalmas szélvihar dühöngött a fővárosban, A szél czimtáblákat szaggatott le a falakról, üvegeseréppel szórta be a gyalogutakat, úgy, hogy veszedelmes volt a járás-keelés. Hajnali ötödfél órakor nagyobb bajt is okozott az orkán; a Károly-kaszárnyának Károly-utczai falából ledöntött mintegy három méternyi darabot. A kötömege a szomszédos ház tetejére zuhant, a melynek nagy részét keresztültörte.

Szocialisták mozgolódása. Tisza-Beón a szocialisták a tavaszi munkálatok beálltával egyre jobban készülődnek. Éjjel-nappal gyűléseznek és elhatározták, hogy nyáron inkább nem dolgoznak, ha csak 3—3 forint 50 krajczár napszámot nem kapnak. Tisza-Roffról a járási főszolgabíró több ízben megjelent közöttük és mindannyiszor lelkükre beszélt, de hiába, munkába a javarészüket nem szegődik el.

Harapós ember. Liza Lajos egri földmives nem igen pontosan fizeti — az adót. Sokszor elmereng azon, hogy minek is kell azt a porciót fizetni. Ilyenkor azután természetesen lefoglalják a holmiját. Így történt az e napokban is. Ő azonban elutazott s mire hazajött, már el is vitték a lefoglalt holmit. Kapta magát, fejszét fogott, hogy agyonüti szomszédját, amiért elengedte vinni az ő holmiját. Kerek szomszéd azonban neszét vette a dolognak s elfutott két rendőrért. Midőn ezek azután be akarták kíséni, egyiknek leharapta az ujját, úgy, hogy csak a bőre tartotta a keze fején. A dühöngő embert bebörtönözték.

Sikkasztó községi bíró. Tavarna község bíráját, Dzsunya Jánost, az adópénzek elsikkasztása miatt a minap állásától felfüggesztették. A sikkasztó bíró vagyona azonnal lefoglalták s további eljárás végett az ügyet a büntető bírósághoz áttették.

Százezer forint egy gimnáziumnak. Selmecezen Breznyik János királyi tanácsos, nyugalmazott liceumi igazgató százezer forintot érő vagyona a selmecezi liceumnak adományozta. A nagylelkű adományozó mindössze 2400 frt évi járadékot és halála esetén rokonainak kifizetendő tizenötezer forintnyi hagyományt kötött ki.

A pestis. A pestisjárvány Bombayban, bár csekély mértékben, de mégis állandóan apad; eddig Bombayban 10.138 megbetegedés és 8475 haláleset fordult elő; az egész kerületben 17.520 megbetegedés és 14.139 haláleset. Az elrendelt egészségügyi intézkedéseket szigorúan végrehajtják. Az ország belsejében a járvány még folyton terjed, a vásárok megtartása eltiltatott.

Egy falu pusztulása. Varsányban a múlt hó 30-án éjjel, a borzasztó szélviharban tűz keletkezett s rövid idő alatt az egész község egyszerre lángokban

állott. Mentésről szó sem lehetett. Mint eddig megállapították, nyolczvan ház lett a tűz martaléka. A nyomor a községben igen nagy, a lakosság nagy része lakás nélkül és éhen lézeng a romok között.

Elevenen eltemetve. Udvarnokon Ifj. Mukics Ferencz a múlt héten sógorának Németh Józsefnek 14 éves fiával kiment a határban levő földbányába, hogy sárga földet hozzon onnan. Ásás közben azonban egy nagy darab föld rájuk zuhant s eltemette őket. Mire segítség érkezett, a fiu meghalt, Mukics pedig bordatörést szenvedett.

Megmérgezte az urát. Jáger Mariéknak sok követője akad a Délvidéken. Most megint egy ilyen borzalmas esetről hallunk hirt Olád községből, ahol Lugyeszka Perszida méreggel itatta urát, akiro régóta féltékenykedett. Amikor meghallotta, hogy kedvese háza fölött kelepel immár a gólya, szörnyű dologra határozta el magát. Végre is hajtotta ezt tegnapelőtt, amikor gyufaoldattal itatta meg hűtlen urát. Az oládi Jáger Marit letartóztatták.

Feloszlatott egyesületek. Utóbbi időben szokatlan nagy számban alakulnak nálunk az egyletek; a belügyminiszter az „Első magyar általános női betegsegélyező egyesület“ és a „Jótekonysági kör“ czimű egyesületnek feloszlatását rendelte el. Ez a két egyesület ugyanis, az ellenük indított vizsgálat eredménye szerint, a céljának nem felelt meg s kilátás sincs arra, hogy a kitűzött föladatra beváljanak.

Kedélyes fogház. A szegedi marstéri kaszárnya fogházából a minap éjjel egy Kovács Antal nevű 46. ezredbeli baka megszökött. A kapuban álló posztot figyelmeztette, hogy ne jelentse föl, mert reggelre visszajön. Az őrlármát ütött, őrzásokat küldöttek ki a megszökött fogoly katona után, aki reggelre meg is került; a kaszárnya falán keresztül szépen bemászott az udvarra s észrevétlenül belopózott a csel-lájába. Ime, tehát a hadseregnek is vannak „kedélyes fogházai“.

Innen-onnan. Bedőlt ház. Bátorkesziu borzasztó szerencsétlenség történt a minap Nyers József odavaló gazda házának fala este 9 óra után bedőlt s feleségét és 11 éves leányát maga alá temette. A kis leány szörnyet halt, az anyja pedig a halállal vívódik, a két lába teljesen összezuzódott. — **Összetépte a malomkerék.** A szentpéterfiai műmalomban Oswald Alajos molnár feleségét a nagy hajtókerék a ruhájánál fogva elkapta és darabokra tépte. A szerencsétlen asszony sorsa nagy részvétet kelt a községben. — **Kisiklott tehervonat.** Kissebes állomáznál e hó 3-án éjszaka egy tehervonat kisiklott. A vonatvezető meghalt, néhány kocsit összetört.

A gazdaközönség hasznosan cselekszik, ha magiszükséglete beszerzésénél a forrást nagyon is megfontolja. A tényleg megbízható fajazonos magvakat csak olyan óriási forgalmu czégeknek, mint p. o. Mauthnernél lehet beszerezni, mert az ilyen világczégeknek rengeteg nagy forgalma lehetővé teszi, hogy nagyon szerény haszonnal juttathassa a legmegbízhatóbb vetőmagot a gazdának.

GAZDASÁGI DOLGOK.

A legértékesebb trágyáról.

Hogy minden földünket bevethessük, s hogy sokat termesztünk — a mire most szüksége van a gazdaembernek ha hasznot akar — annak alapja a trágya. Megbecsüli azt már a magyar gazda is. Vesz istállótrágyát ha kaphat, megszerzi a műtrágyát és összegyűjti az utak, piacok szemetét, trágyás sarat. Csak egy van még a mit kellőképen nem becsül meg, a legértékesebbet: ez az árnyékszéktrágya. A szükség a legjobb mester. Biztos, miként ennek az ideje is bekövetkezik, hogy itt is követjük a hasznos példát. De hát minek várni azzal? Ma nincs vesztegetni való idő!

Az árnyékszéktrágya rendes felhasználását eddigelé az akadályozta, hogy nem volt ismeretes annak alkalmas kezelése. Ma már ismeretes ez is, és már sok helyütt használják. Erre valók az úgynevezett „önműködő turfaszóró árnyékszék”, de miután ez költségesebb, erről nem szólok; módosabb ember utána jár s megszerzi. A fenti célból szükséges, hogy ezen trágya nem gödrökben, de a földszínen hordókban kezeltesék. Erre nézve legegyszerűbb, ha az árnyékszék hátsó oldalán egy kis ajtót csinálunk, hol pl. egy petroleumos hordót ketté vágva ki s behelyezhetünk, s ezen célra a legegyszerűbben használhatunk. Hátra van még a legkényesebb, az ürülék szagtalanítása s felhasználható állapotba hozása. Ez sem jár nagy dologgal. Megteszi, ha naponként egy-két lapát fűrészport vagy szalmatöredéket szórunk a hordóba, de mégis legjobb, ha e célra száraz porturfát használunk. Turfa-telep hazánkban sokfelé van, honnét az kocsin vagy *társulva* vasuton meg hozható. 1 mm. száraz, darabos turfa, mit otthon magunk porrá törhetünk, ott helyben 60 kr. ár körül szokott lenni. Ebből pedig elég hetenkint egyszer-kétszer a hordóba szórni, vagyis a 10-ed rész annyi szükséges, mint az ürülék, melyet fejenként egy évben 5 mm.-ra számítanak; tehát egy emberre egész esztendőre 50 kiló turfa elég. Ez hát nem nagy költség. A jó turfa nagy felszívó képességgel bír, teljesen szagtalanít, megköti a trágya értékes alkatrészeit s megsemmisíti a fertőző betegségek csiráit. Ugy, hogy már a végett is nagy közegészségügyi fontossággal bír ezen eljárás.

Az így kezelt árnyékszéktrágya azután időnkint száraz, szellős helyre fedél alatt kiürítették s egy részét egy pár hónapig megforgatva hagyva, az oly száraz, minden szagnélküli lesz, hogy kézzel, mint a műtrágya elszórható anélkül, hogy a ki nem ismeri, tudná mit szór. Az így kezelt árnyékszéktrágya nagy értéke pedig azután kitűnik abban, hogy ebből nem is szabad rendszerint 10 mm.-nál többet egy kis

holdra adni; azt is inkább soványabb földre, mert jobb földben megdülést okoz.

Még csak azt akarom megjegyezni, hogy mind-ezeket tapasztalás után írom; az itteni uradalmakban már mindenütt ilyen berendezés és eljárás levén.

Baly Kálmán.

A czukorezrok termeléséről.

A czukorezrok alá a talajt épen úgy készítjük elő, mint a tengeri alá, vagyis őszzsel legalább is közép mélyen megszántjuk a talajt; a mély szántás azért szükséges, hogy rostos gyökérzete jól behatolhasson a talajba, s hogy a téli nedvességet a talaj jobban megtartsa. Tavasszal a talajt a vetés előtt sekélyen szántjuk meg. Itt megjegyzem, hogy vesünk számot magunkkal, vajjon mily célból termelünk: zöldtakarmányt akarunk-e nyerni, vagy télire akarjuk-e besavanyítani, vagy pedig épen magtermelésért termelünk-e, mert e három célból megfelelőleg más és másképp történik tavasszal a talaj-előkészítés.

Vegyük az eseteket tehát sorba. 1. Midőn zölden etetjük fel állatainkkal, ez esetben nem szabad az egész bevetni szándékolt talajt egyszerre felszántanunk, hanem azt három részre osztjuk, úgy hogy egy rész két heti takarmányszükségletünket pótolja, s így két hetenkint kell a három részt felszántani, s a vetést is eszerint eszközölni. A 2. és 3-ik esetben, vagyis midőn be akarjuk savanyítani a terményt, vagy ha magra termelünk, a szántást az egész talajon egyszerre eszközöljük. A tavasszal sekélyen felszántott talajt vetés előtt boronával jól elegyengessük, mert a cziroknak apróbb lévén a magja mint a tengerinek, a jól elsimitott talajra az egyöntetű kikelés céljából szükségünk van. A vetést legegyszerűbb sorvetőgéppel végezni, és pedig, ha zöldtakarmányt nyerés céljából vetjük, akkor 11—12 czm. sortávra, ha pedig magtermelést akarunk, akkor 30 czm. sortávra. A vetés ideje teljesen megegyező a kukoriczavetés idejével; így tehát amint hidegebb vagy melegebb a vidék, április 20-tól május 15-ig vessük el. A zöldtakarmánynak vetett czirot azért kell sűrűbb sorokban vetni, mert így nagyobb a termés hozama, s izletesebb is, mert ki van zárva még a lehetőség is annak, hogy idő előtt megfássuljon. A magnak való czukorezrirot pedig azért kell okvetlen 30 czm. sortávra vetni, mert a sűrű állásnak magva nem bír beéredni.

Az elvetett magot a legjobb hengerrel betakarni, mert ezáltal a gyors csirázást biztosítjuk. A kikelés legkésőbb, feltéve, hogy talajunkban elég a nedvesség, 10 nap alatt teljesen megtörténik, azonban ezután a növény két hétig rendkívül lassan fejlődik; de két hét után mintha csak ki akarná pótolni az elmulasztott időt, rohamosan indul növekedésnek, úgy hogy hat hetes korában már 1.5 méter magas, s ekkor már zöldtakarmányul vágható is. A magnak való czirok megmivelése a következő: a czirot kikelése után két héttel 10 czm. növénytávra megritkítjuk, s ugyanekkor sekélyen megkapáljuk, a kapálás inkább csak gyomirtás, s nem talajlazítás céljából történjen. A négyhetes czirok másodszor megkapálható, de ekkor már a talaj porhanyítása képezze a főcél; a levegőt tegyük a czirok gyökeréhez férhetővé. Közvetlen a virágzás előtt, ha azt látjuk, hogy elgyomosodott volna, harmadszor is megkapáljuk, s kapálásnál a földet huzzuk a czirok tövéhez;

ha nem gyomos, elég a föld felhuzás. Több mivelése nincs, csakis, ha erős fattyuhajtásokat látunk, akkor azokat távolítsuk el a második és harmadik kapálásnál. A termés betakarítása csakis a magnak teljes beérése után történjen, nem baj ha a dér meg is espi, tehát sohase előbb, mint október közepe előtt. A terményt legjobb tőből levágni nádvágóval, vagy sarlóval, s szellős helyre tenni addig, míg a mag lefésüléséhez fogunk. A magot vas- vagy fakéssel padokon fejthetjük legezélszerűben le. A megmaradó szár nagyon silány takarmány, a rajtalévő egy pár levelet leeszi róla a marha, a többit ott hagyja. A magtermés kat. holdanként 15–20 q lehet; jó hizlaló takarmány.

A zöldtakarmánynak vetett ezukorezirok, mint már említettük, hat hetes korában, a mikor embermagasságyira megnő, vágható. A vágással sohase késünk, abból a téves hitből indulva ki, hogy így több termést kapunk; mert ez nem áll, és pedig azért, mert rosszabb lesz a termés minősége, s megfásodik, ha le nem vágjuk, másodsorban pedig a sarjunövekedés nem lesz oly nagymérvű, mintha rendes időben történik a vágás. Az első kaszálás kat. holdanként, a talaj minősége és az időjárás kedvező volta szerint, 250–400 q közt ingadozik. Az első kaszálás után fogasoljuk meg jól a tarlót, mert ez a sarjuképzést nagyon elősegíti, s ekkor azt látjuk, hogy eső nélkül is szép fejlődésnek indul, s már öt-hat hét múlva ismét 120–130 czm. magasságot ér el, vagyis augusztus első felében elérkezik a második kaszálás ideje: a mikor is a remélhető termés nagysága 150–300 q közt ingadozik; tehát jóval kisebb, mint az első kaszálás után nyert mennyiség. A második kaszálás után a tarlót újból megfogasolva 5–6 hét múlva, tehát szeptember második felében a ezirok újból annyira kifejlődik, hogy le kell kaszálni; e harmadik vágásnál a métert nem igen haladja meg magassága, s így a termés is nagyon természetesen még kisebb (100–200 q közt ingadozik). A tarló azonban még ekkor is sarjadzik, úgy hogy késő őszig legeltethetjük rajta állatainkat. Amint látjuk, a ezirok sokkal nagyobb mennyiségű zöldtakarmányt szolgáltat, mint a esalamádénak vetett tengeri; mert míg, ha esalamádéből 400 q zöldtakarmányt nyerünk egy kat. holdról, akkor már elmondhatjuk, hogy termésünk várakezason felül sikerült; addig a ezukorezirok kedvező időjárás és jó talaj mellett megad három kaszálásra 900 q is; tehát többet, mint a tengeri kétszerese, s emellett még a legelőjét is számba kell vennünk. Előnyei tehát e zöldtakarmánynak a esalamádé felett. 1. a nagy terméshozam, 2. hogy zöldtakarmányt háromszor is nyújt, s 3. hogy őszi legelőt ad.

Tojások megvizsgálása. Ha a frissen tojt tojást világosság felé tartva megvizsgáljuk, azt tapasztalhatjuk, hogy az a közép tájon a legátetszőbb, idősebb tojás pedig a végeg táján. Ez utóbbiaknál kisebb és nagyobb, többé-kevésbé élesen határolt sötétes pontok láthatók, e pontok a tojások kora szerint változnak, idősebbeknél többet láthatunk és a foltok ezeknél terjedelmesebbek is. Romlott tojások át nem látszóak. A több ideig érin'tetlenül hagyott tojások sárgája leülleszik és erősen a héjhoz tapad, erről legjobban meggyőződhetünk, ha a tojást felrázzuk. Többszöri megforgatással még az öregebb tojásoknál is elérhető, hogy a sárgája a középen maradjon.

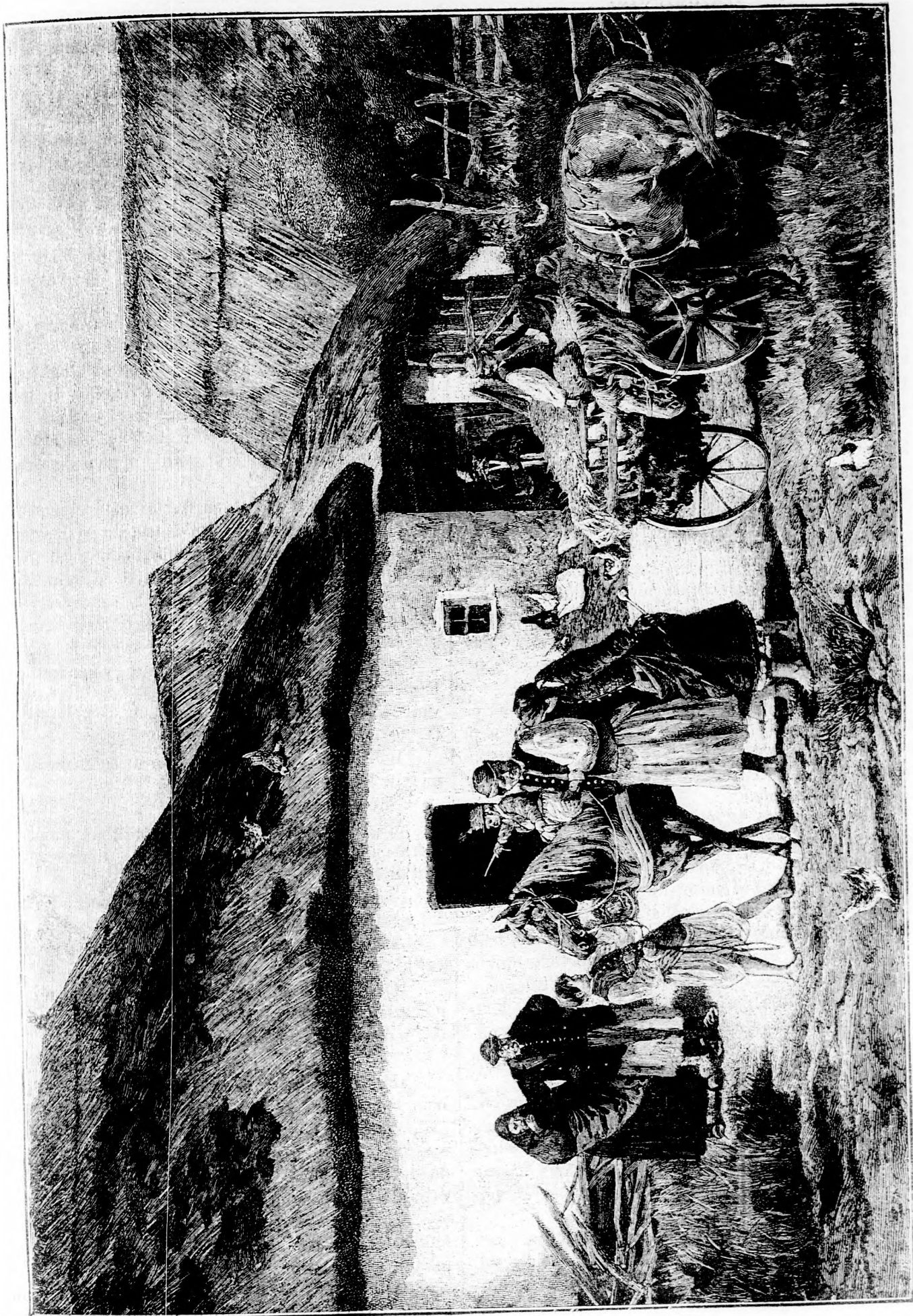

A tenyészkozák értéke és tenyészképessége nagyban függ testalkatuk teljes kifejlődöttségétől, azért is nagyon előnyösen cselekszik az a tenyésztő, aki kozzáit 12–15 hónapos koruk előtt kan alá nem bocsájtja; ugyan ez áll a kanokról is. Kivételt képeznek itt a kisebb angol fajták; ezek már 10–12 hónapos korban is kozzára bocsájtathatók.

A könnyű, kifejletlen gabonaszemeket a vetőmagnak szánt gabonából mindenkor igyekezni kell eltávolítani; mert az ilyen, nem teljesen kifejlett szemek elvetése nemcsak pazarlás, hanem a vetéseknek ugyszólván készakarva való ritkítását vonja maga után. Ha a vetőmagnak szánt gabona előkészítésére jó rostával nem rendelkezünk, igen ajánlatos a vetőmagot a vetés előtt mintegy öt perczig vízbe áztatni akként, hogy a beáztatott gabonát mintegy 4–5 ujjnyi lé fedje, melyből a felszínre emelkedő könnyű fejletlen gabonaszemek könnyű szerrel lemerhetők. Ezen egyszerű eljárással vetőmagunkból egyéb kezelés nélkül is eltávolíthatjuk a vetésre alkalmatlan szemeket, melyek baromfiedelnek jól felhasználhatók. Vetés előtt természetesen a mag szárításáról gondoskodni kell.

A burgonya elfajzása. Sokan panaszkodnak a miatt, hogy jó fajta burgonyájuk egy idő múlva elveszti minden kiváló tulajdonságát és egész más, rosszabb fajtává fajul, mint az eredeti volt. Ez leginkább az ujonnan tenyészített fajtáknál tapasztalható, és ezeknél fordul elő leggyakrabban. Az elfajulást leginkább ott tapasztalhatjuk, ahol egy és ugyanazon fajtát sok ideig termelik. A burgonyafajok, miután termőképességük és ellentállóképességük különbözők, különböző talajt és éghajlati viszonyokat is kívánnak. A talaj helytelen megválasztása bizonyos fajták részére és ugyanazon fajta gumók többszöri használata vetőmagnak, elősegíti az elfajulást. A talajnak és éghajlatnak megfelelő tulajdonokkal bíró jó fajta burgonya, hosszú időig változatlanul megtartja tulajdonságait, míg ellenben meg nem felelő viszonyok mellett hamarosan elfajul. Ajánljuk tehát a vetőmagot többször megújítani és olyan új fajtákat termelni, melyek hidegebb vidékről származtak és rosszabb talajokon lettek termelve.

Gyakori átnedvesedésnek kitétt vásznat akként tehetünk tartóssá, ha egy font tölgyfahéjjat nyolcz liter vízben megfőzünk és a vásznat ezen lében egy-két napig áztatjuk, ezután jól megöblítjük ha lehet folyó vízben. Ezen eljárás mellett zsákok, ponyvák stb. igen tartóssá válnak.

A kis huszár.

Hajnalodik.

Irta: Bársony István.

Zsupayné nagyasszony hazavitte a fiát őszi vakációra.

Karácsonykor látta volt a gyereket utóljára. Akkor még nyafogva kapaszkodott a lurkó az anyja köpenyébe s a derék, jóságos jezsuita-páterek alig tudták ott fogni magoknál; tyukkal, kaláceszal esalogatták vissza a konviktusba, de persze, semmit sem adtak meg neki a sok szép ígéretből. Mikor aztán eltelt a másik félesztendő — a nyári — megint megjelent a nagyasszony a csöndes szürke ház kapuja előtt, hogy számon kérje az intézettől az ő drágalátos „fiukáját”.

Hát a télen itt hagyott szelid, finom legényke helyett egy bumfordi kamasz rohant feléje a konviktus kertjéből s vibráló kappanhangon rikácsolta: „mamám! mamám!...”

A nagyasszony meghökkent s magában felkiáltott:

„Jeszusom, csak nem eserélték ki az én szép fiukámat ezek a csuf papok?!”

De bizony nem eserélték. Hanem a kölyök egy félesztendő leforgása alatt belekerült a kamaszkorba; elidétlenedett, megnyurgult, nagy bibiresók nőttek a homlokán, esetlenné vált a mozdulata, gyermekszopránból férfias baritonba, meg visszaugrándozott a hangja, úgy, hogy a „mamám-mamám” olyformán hangzott a szájából, mintha mind a négy szótagot más ember mondta volna.

A főtisztelendő urak úgy magyarázták, hogy ez a „pubertas”, a serdültség, s szépen megkérték a nagyasszonyt, hogy most már ne is hozza vissza hozzájuk a „legényt”, mert ugyanis előre látják, hogy nem bírnának vele.

Zsupayné hát átvette az ő „fiukáját” minden ezók-mókjával egyetemben s alig titkolható anyai büszkeséggel vitte az apjának.

A béres-gyerekek mind kint ácsorogtak a poros szekérunton, úgy várták a néhai esaták vezérét, a ki őket annyiszor elagyabugyálta. „Ahun gyűnnek mán ni!... mingyá itt lesznek!” — örvendettek, mikor az ócska batár a tanyai fasorba befordult. Koczogva indultak az utasok elé, de ugyancsak nagy volt elszontyolodásuk, a mikor egy embernyi kamaszt pillantottak meg a nagyasszony balján. No, ez ugyan már nem pigézik többet ő velök.

Apusnak el nem állott a kaczagása attól kezdve, hogy megszólalt a fiu. Szörnyen tetszett neki, hogy olyan mekegő, károgó, éretlen hangok kérezkedtek ki a torkából; lopva vizsgálgatta is, hogy ugyan látni-e már ábrázatán valamieske nyomát a „férfiúság nem gyáva mohának”.

Zsuzsa, az öreg dajka, csak összecsapta a kezét, a mint meglátta, de már nem merte megölelgetni, mint ezelőtt. Csak a szeme könnyezett most is örömeiben, egészen régi módra.

Felfordult a ház fenekestől.

Bandi urfi itt, Bandi urfi ott. A nagyasszony nem győzött érte eleget aggódni! „Fiukám, vigyázz, le ne essél a lóról; fiukám, az Istenért, bele ne fulj az usztatóba; édes fiukám meg talál ártani a sok dohány” — egyszóval fiukám ez is, az is.

Estefelé eljutott a „fiuka” a kert hátuljába, a paszulyszedőkhöz, a hol a vén Muesiné felügyelete alatt szedték a parasztleányok a sok gyönyörű futópaszulyt.

Már akkor lefelé ment a nap, piros orcájával a fűzfák tetejéről kandikált vissza, tán hogy megnézze még egyszer, hogy miesoda legénynyé nőtt már az a kölyök Zsupay Bandi.

A magasra kuszott paszulyinda fakósárgán, zölddel keverten tarkállott egy nagy darab földön. Zománeczos szárnyu szitakötők röpködtek fölötté s le lecsaptak, megültek a paszulykaró hegyén. De hamarosan szárnyra kaptak megint, mert untalan mozgás, zörgés, szöszmötölés támadt a paszuly közt, mintha tolvajegér bujkált vón minden karónak a töve táján.

S az állandó zörgésen kívül még csengő nóta is hallatszott onnan. Az esalogatta nagyon az urfit.

Hát a mint nagy sebbel-lobbal odatoppan: olyat zördült egyszerre az egész paszulytelep, mintha egy csapat hűsölő gerle rebtent volna ki szárnyverdesve. Elhallgatott a nóta.

Megérezték az „idegent” a leányok s felálltak. Bandi csak azt látta, hogy fekete gyémántok csillognak, kék nefelejések nyilnak az őszt mutató hervadt inda közt. Azok voltak a bámuló, kíváncsi leányszemek.

Bolondul, de ártatlanul ugrott neki annak, a melyik legközelebb volt hozzá.

„Mért nem danolsz!”

Meg akarta huzni a leány pántlikás haját, de a fruska elugrott mellőle s sziszegve, tüszögve csapott a kezére.

„Siccz te!... vad macska!” — morgott a kamasz, sajgatván a vörös kezefejét.

A kert elején a kedveskedés minden változatával kiabált anyuska: „fiukám, fiukám, merre jársz?”

Bandi urfi ott hagyta a lenyugvó napot, a zománeczos szitakötőket, a karmolós vadmacskát s futott a mamájához.

*

Másnap arról panaszkodott Muesi néni, hogy nem hagy békét az urfi a paszulyszedőknek. Kergeti, kinozza, ijesztgeti őket; egyiknek szitakötőt eresztget el a füle mellett, másiknak zöld békát dugdos a nyakába, hogy mind nyavalyatorős lesz már a sok ijedségtől.

A nagyasszony szeliden dorgálta az urfit. Ej ej fiukám, 'isz akkor sohse szedik le azt az izét; erigy inkább a cséplőkhöz apáddal.

El is indult, de a csür mellett meglapult, a mig azt nem látta, hogy az anyja a folyosóról befordul

a házba. Akkor átvette magát a kert tépett sövényén s futvást-futott a nagy tábla paszulyig.

Azt a karmolóst kereste ott.

„No, te vadmacska, itt vagyok ám megint. Danolsz-e már?”

Az özszerű süldőleány rávetette a tekintetét, s inkább óvatosan, mintsem gyáván huzódott el tőle.

„Nono, nem bántlak, nem eszlek meg”.

Nem is bántotta ezt az egyet. A többit össze-lövöldözte paszulyszemmel s megtépásztá a melyik a kezeügyébe jutott — a vadmacskát legfeljebb virággal dobálta meg.

„Nesze georgina!”

A leány elbillentette a derekát a feléje hulló piros virág elől s durczásan sandított a fiura. Keszkenőjét az arcába huzta, hogy alig látszott belőle valami.

Az urfi a méhes fala körül talált valami dolgot; ott volt a vadmacska kis kosara is, a többié mellett. A leány észrevette, hogy belenyulkál a gyerek; úgy ment neki, mint egy suhanó sólyom. Felkapta a kosárkát előle s villogó szemmel vizsgálgatta, hogy ugyan miben főtt már megint az a gonosz feje.

Az urfi felhuzta a homlokát s mimikával jelezte, hogy van ám valami benne. Aztán eloldalgott, úgy nézte örvendezve, hogy milyen gyanakvó kíváncsisággal bontogatja a leány a kosárba dugott papirost. Egy jókora darab sütemény volt abban.

Helyére került a kis kosár mindjárt. A vadmacska ment vissza, paszulyszedni. Egy világért se nézett vón az urfi szeme közé, pedig az megint ott őgylgett a méhes körül; telerakta a többi kosarat esalánnal, szurós vadgesztenyével. Mikor elkészült, megint csak a vadmacska mögé osont s titokban megcsipte az arcát.

Mucsiné épp akkor pislantott oda. Mérgelődve mondta:

„Nyughasson az urfi!... Az még kikaparja a szemét, meglássa”.

*

Utolsó napja volt a paszulyszedésnek.

Az urfit már kora reggel kivitte az ördög a kert végére; ott lábatlankodott, a míg csak ebédelni nem hívták.

Némelyik leány már nekibátorodott s az Árgyilusát is emlegette. Mucsiné egyre dohogott, dörögött.

„Már ez így lészen, a míg le nem szeditek ezt a rongy paszulyt, hát csak siessetek”.

Siettek is, a míg meg nem kondult a déli harangszó; akkor úgy illett, hogy abban hagyják a munkát. Akkor megszabadultak az urfítól, leültek szépen sorjában a méhes árnyékos oldala mellé, elővették a kosarakat, kiki felterített magának s józüen fogyasztotta az ebédet, a mit a nagyasszony küldött a konyhából.

Azután a fejük alá tették a karjokat párnának; beborították arcukat a keszkenőjökkel, hogy ne

járhassa a légy; behuzták meztelen lábokat a viganójok alá s elszundítottak egy kevéskét a déli melegben.

Vagy nagyon is hamar elkészültek az ebéddel odafent, vagy éppenséggel nem fért már a bőrében az urfi, elég az ahhoz, hogy egyszer csak szaladt végig a kerten, a málnasor mentén, le a méhes felé.

Mikor a luezernáson áthaladt, közel a méheshez, úgy megcsapta a hőség, hogy lecsöndesedett s bágyadtan lépkedett. A hogy megbolygatta a luezernát, kicsi kék pillék raja libbent ki a fonnyadásnak indult levelek alól. A tábla szélén egy napraforgó tányérja hajlott elibe, azt félretolta s ekkor épp odasett a tekintete a méhes belsejébe.

Onnan mintha kinézett volna valaki ő rá.

A vadmacska volt ott; kis kosara fölé hajolt, abban babrált.

Mélységes csönd volt az egész kertben. A madarak meglippentek, hallgattak; a meleg ősz ragyogott; az érettség teljessége hatalmasodott el mindenben.

A fiu maga sem tudta, mitől fél; lábujjhegyen lopódzott a méhes sikátorába. Senki se volt ott más, csak ő, meg az a leány, meg a zümmögő méhek.

Közelebb huzódott... még közelebb. Bizonyos volt benne, hogy a vadmacska érzi a közelségét, hogy hallja a porond halk ropogását. És még se mozdul.

Mért nem néz most is a szemébe, villogó tekintettel, mint máskor, hogy elijeszze?!...

Mért nincs itt Mucsiné, hogy rájok förmedjen; szidja a leányt, fenyegetse az urfit!

Egy eséplőgép zakatolt a gyerek fejében, ki nyujtotta a karját s elgyöngülve fonta a leány derekára.

A vadmacska megrezzent, de nem igyekezett szabadulni az erőtlen ölelésből. Csak vérpirosan, nedves, lesütött szemmel, pihegve nézte a kis kosárát, a miben pedig semmisem volt.

A kamasz fülében elkezdett zugni a jezsuita páterek nagy harangja. Meg még valami. Igaz volt-e, nem-e, ki tudja? Ő úgy hallotta, mintha az egész kert megtelnék ezzel a hívással:

„Fiukám, fiukám!”

Hamar eleresztette a kis leányt s rogyós lépésekkel indult futásnak, vissza, a mamájához.

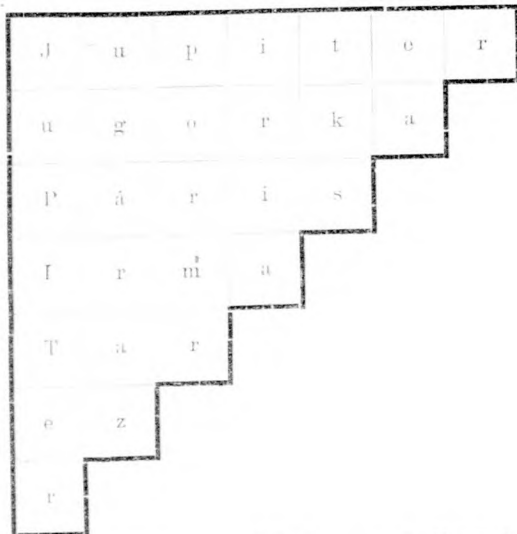
Képünkhöz.

A kis huszár. Akkora még csak a kis Pistu, mintegy tökmag, hanem azért már meg van benne az a magyar virtus, hogy huszár szeretne lenni, a kinek szép piros sapkája, zsinóros, prémes mentéje van, csillogó kard kaczerkodik éz oldalán, meg oszt, ami fő, lovon ül. Addig prézsmítált a kis golyhó, míg az apja vett neki egy akkurátus huszár esákót, ami csak papirosból van ugyan, de annál jobban fest, meg egy kardot, amivel ugyan megint nem sok kárt lehetne tenni az ellenségben, de hadonázni lehet vele — persze nem ellenséges armádiában, hanem magas növésű dudvák között. El nem válna a kis Pista a világért ezektől a hareziás jelvényektől

s most, hogy apja hazajött a fogatjával, addig kapálózik, mignem az apja kifogja a jámborabbik lovat, a rudast, s ráülteti a kis vitézt, a ki most boldogságának tetőpontján van. De még boldogabbak talán a szülék, nem is említve a nagyanyót meg a nagyapót, akik elmélázva nézik ezt a kedves családi jelenetet s előre is azt jósolgatják magukban, hogy a kis Pistából, ha nem is generális, de legalább is huszárkáplár lesz.

Lapunk 13-ik számában közölt számrejtvényt pótlólag helyesen fejtették meg: Sz. Tóth Antal, Szabóczy József, Vasdényi Béla, Bankó András.

Lapunk 14-ik számában közölt háromszög-rejtvény megfejtése:

Helyesen fejtették meg: Nikodem József, Eötvös Imre, Kiss Albert, Háász Gyula, Antal Stehke, Rázsó Károly, Vörös Margit.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Törökfalvi Mór urnak. Kívánságához képest levelét áttettük az illető céghez s hiszszük, hogy sérelme orvosolva lesz. Valószínűnek tartjuk ezt azért, mert az illető cég teljesen szolid és megbízható s a levelében említett dolog csak tévedés következménye lehet. — **Lakatos Ede** urnak. Felfuvódásnál óránként 1/2 liter vizet vagy 15—20 gramm szalámiaszeszt fél liter vízben adunk az állatoknak, a mi a gázok fejlődését akadályozza. Ez az eljárás csak a baj kezdetén ajánlatos, ha az állat ellenben ugyan fel van puffadva, akkor a trokárt kell használni, melyet a balhorpasz közepébe ütünk. — **Gazdag István** urnak. 1. A kértetett hirdető czíme: Országos szőlőtelepítő szövetkezet, Budapest, Nagymező-utca 12. — 2. Örülünk, hogy lapunkkal oly nagyon meg van elégedve, mert ezzel tanubizonyságot nyerünk arról, hogy igyekezetünket előfizetőink méltányolják. — 3. Karikás bacsit majd ismét megszólaltatjuk. — 4. Magonezokat nevelni igen nehéz: nem is érdemes azzal bibelődni, mert a községi faiskolákból, vagy bármely kereskedelmi faiskolából olcsó pénzen vehet ilyeneket. — **r. Kisfalud.** Az még nem baj, ha a tehén a 2-ik nap nem vetette el a poklát; ez többnyire mesterséges beavatkozás nélkül is elmegyen, ha ellenben 3—4 nap múlva sem távolodnék el a pokla, akkor tessék az állatorvos tanácsát kikérni, mert a dologhoz nem értő ember könnyen bajt okozhat. A „Szerecsikar” czimű cikket sajnálatunkra nem közölhetjük.

Kis lutri huzása.

	Április 3.				
Bécs	83	25	27	33	1
Temesvár	38	29	30	37	71
	Április 7.				
Brünn	22	37	63	69	27

Budapesti placzi árák.

Budapest, április hó 10-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) Buza 76—81 kg. tiszavidéki 7.70 frttól 8.15 frtig, pestvidéki 7.65 frttól 8.10 frtig, fehérmegyeyi 7.65 frttól 8.10 frtig, bácskai 7.75 frttól 8.20 frtig, bánási 7.45 frttól 8.10 frtig.

Rozs 70—72 kg. 6.25 frttól 6.30 frtig.

Arpa: takarmánynak 60—62 kg. 4.25 forinttól 4.55 frtig, étetni való 62—64 kg. 5.20 frttól 6.00 frtig, sörfőzdei 64—66 kg. 6.50 frttól 8.00 frtig.

Zab 39—41 kg. 5.85 frttól 6.35 frtig.

Tengeri 78—82 kg. 3.45 frttól 3.65 frtig.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	13.80	13.30	13.00	12.60	12.10	11.60	11.10	9.40	6.90

Buzakorpa, finom 3.30—5.10, durva 3.60—4.90 frtzsákkal együtt

Egyéb magvak: vörös lóhere 44—48 frt; luczerna 48—55 frt; mák 14—16 frt; bab fehér nagyszemű 6—12 frt, apró 9—12 frt, tarka 10—14 frt, lenese 8—12 frt, borsó héjas 10—12 forint, köles 4.90—5.20 frt, kendermag 6.75—7.25 frt, repce 10.80—10.90 frt. mm.-ként.

Marhavásár fizetnek páronként: elsőrendű jármos ökörért 340—365 frtig; középminőségűért 255—300 frtig; gyenge minőségűért 180—200 frtig; hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű mm.-ként élő súlyban 26—28 frtig, hizott magyar és tarka ökör középminőségű 24—25 frtig. Fejős tehén, magyarfajta 70—100 forintig, tarka 90—140 frtig darabonként. Élő borju 1 kgr. élő súlyért fizetnek minőség szerint 25—35 krt. Vágott borju 1 kgr. hussúlyért fizetnek 40—48 kr.

Juhvásár: hizalt ürü páronként 17.50—21.00 frt, feljarított juh 11—14 frt, kiverő juh 5.50—9.00 frt, kecske 6—7 frt.

Sertésvásár. (Kőbánya.) 100 kgr.-kint élő súlyban 4% és 45 kgr. levonás az életre. Elsőrendű 300—380 kgr. nehéz sertésért 50¹/₂—56 frt., vidéki sertés könnyű páronként 250 kilóig 54—56 frt.

Baromfivásár. Lud páronként 2.60—5.80 forintig kassa 1.20—2.80 frtig, tyúk 1.20—1.90 frtig csirke 120 kr.-tól 1.80 frtig, káppan 1.60—2.80 frtig, pulyka 2.80—5.00 frtig.

Takarmányvásár. Réti széná 2.40—2.70 frt, mahar 2.30—2.60 forint, zsupszalma 1.40—1.70 frt, alomszalma 1.30—1.50 frt.

Vegyesek. Tojás 100 db. 2.00—2.00 frt. Szalonna 45—48 krajezár. Vaj Ia. 80—100 kr., IIa. 70—80 kr. Olvasztott vaj 60—100 kr. Mész sárga esurgatott 40—75 kr. Burgonya sárga 2.00, rózsá 1.80, közönséges 70—80 kr., paprika 20—49 frtig, hüvelyes paprika 26 frt métermázsánként.

Mütrágyák. A Hungaria részvénytársaság heti jelentése a *Független Ujság* részére. Szuperfoszfát 17—19% vízben oldható foszforsav-tartalommal 21—23 kr. Amoniak szuperfoszfát 10—12% vízben oldható foszforsav és 3—5% légenyirtalommal 4.50—5.00 forint. Chilisálétrom 95% salétromsavas nátron-tartalommal 10.80—11.20 frt. Az árak a feltüntetett súlyegységek szerint teljes kocsirakományok vásárlásánál bérmentve az egyes közelebb vagy távolabb fekvő vasúti állomásra szállítva értendők. Fizetési feltételek megállapodás szerint.

Bőrök. Ökörbőr száraz 100 kg-ként 76—84 frtig, tehénbőr száraz 76—82 frt. Nyers ökörbőr (20 kg.-tól 35 kg.-ig) 30—34 frtig, tehénbőr nyers (20 kg.-tól 45 kg.-ig) 31—35 frtig.

Első magyar gazdasági gépgyár

• részvény-társulat •

GŐZCSÉPLŐINK

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára,
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Részletes árjegyzékkel
és szakbavágo felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Kérjük minden kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

CZIM:
ELSŐ MAGY. GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPESTEN.

Czímre ügyelni tessék.

ORSZAGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ-SZÖVETKEZET

BUDAPESTEN, VIII. ker., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnökök: Teleki Géza gróf. Alelnökök: Csávossy Béla. Igazgatósági tagok: Andrassy Géza gróf, Bujanovics Sándor, Desseffy Aristid, Komjáthy Béla, Péchy Tamás, Püspöky Emil, Rubinek Gyula, Szentkirályi Kálmán, Szilassy Zoltán, Szönyi Zsigmond, Sztáray István gróf, Teleki Sándor gróf.
Vezérigazgató: Szönyi Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának: folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegdedését vívta ki magának, az

Épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fe a megfelelő kinstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A szövetkezet a folyó évben életbe léptette a **több éves jégbiztosításokat** is: hat évre szóló jégbiztosításnál 10%, a tizenkét évesnél 20% díjengedményben részesíti tagjait. A díjengedmény már a kötvényben beszámítatik a biztosított gazda ennél fogva évenként ezzel kevesebb díjat fizet. Több évre szóló biztosításnál sem veszti el a fél az esetleges díjleszállítás előnyeit, mert az évenkénti megújításnál mindig csak az illető folyó évre megállapított díjszabály alapján számított ki a díj, és ebből vonatik le a 10%, illetőleg 20%-os díjengedmény. A többévségszámítására a biztosított fél a szövetkezet által nyújtott előnyök élvezetében marad.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kis gazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az **igazgatóság Budapestben**, (József-körut 8. sz.) és a **vidéken létesített ügynökségek**.

Szőlő- és bortermelő- körökben jártasak

csekély fáradsággal

szép jövedelemre
tehetnek szert.

212

Czím a kiadóhivatalban.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik közvényenél, csúznál, tag-szaggatásnál és meghülekéknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapestben. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni**, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű óraüzlete.

Alapított 1847

Brausweller János

ÓRAK ÉKSZEREK 10-ÉVI JOGÁLLÁSSAL
RÉSZELETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközölhetők.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31. Váci-körut sarok.

Több évi tapasztalat után bebizonyult, hogy a legtekélyesebb és tartósságánál fogva a legolcsóbb és legtekélyesebb permetezőgép a **VERMOREL-féle**

„ECLAIR”

peronospora permetező, mely eddig minden versenynél az első díjat nyerte el.

Kizárólagos magyarországi képviselő.

Ár 21 forint csomagolással.

„AZURIN” 1 frt 25 kr. kilogrammja.

„RÉZGÁLICZ” 30 frt métermázsánként.

„RAFFIAHÁNCZ” 48 kr. kilogrammja.

A tavaszi tömeges megrendelések következtében — késések elkerülése végett — kérjük különösen az

ECLAIR

permetező megrendeléseket idejekorán hozzánk juttatni.

Kwizda-féle
Restitutionsfluid
 cs. és k. kiz. szab. mosóvíz lovaknak.
Egy palaczkával frt 1.40
 o. é. több mint 30 év óta
 udvari istállóban valamint katorai és
 polgári nagyobb istállóban is, haszná-
 latban; nagyobb erőfeszítések előtt és
 után erősítésül; továbbá ficzomodá-
 sok, az inak merevsége s más ily al-
 kalmaknál; képesíti a lovat kiváló
 teljesítményekre idomításnál.

Valódi csakis akkor, ha a fenti védjeggyel
 van ellátva. Kapható minden gyógyszer-
 tárában és drogueriában. I.

Főraktár: Kwizda Ferencz János
 Cs. és k. oszt.-magy. és román kir. udv.
 szállító kerületi gyógyszertárában, Korneu-
 burg, Bécs mellett.

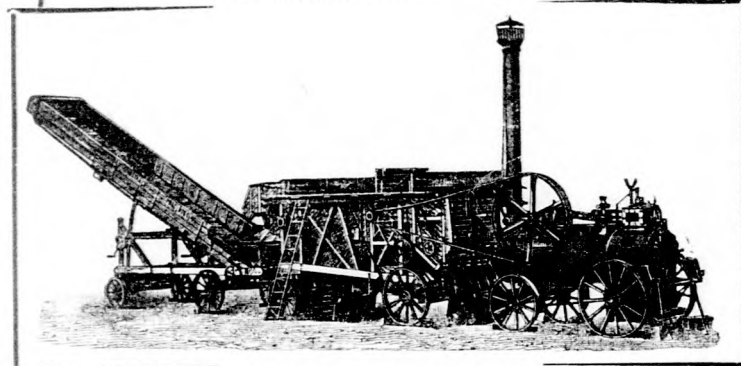

GŐZCSÉPLŐ-KESZLETEK. Saját gyártmány legkínálóbb kivitelben, a
 magyar gazdasági viszonyokkal alaposan
 meggyező.

Kizárólagos képviselőség **LANZ HENRIK** czégtől **Manheimből.**
 Magyarország részére: Németség elismert legnagyobb és jelentékenyebb gyára gőzmozgony és
 gőzcséplőgépekben, legkülönbébb nagyságban, valamint önműködő etetővel és
 anélkül határozottan előnyben részesülő gépeivel.
 Felvilágosítással, tanácsal, képes árjegyzékkel, kedvező fizetés feltéte-
 lekkel készségesen szolgál!

DRÖSSLER KÁROLY esász. és kir. szab. gazdasági gépgyára,
Budapest, VI., Váci-körut 59.
 Alapított 1866. * Szolid képviselőségek mindenhol felállítanak.

Umrath és társa
 mezőgazdasági gépgyárosok
BUDAPESTEN,
 V., Váci-körut 60. szám.

Kedvező árak és fizetési feltételek mellett szállita-
 nak kitűnően működő és több fontos újítással bíró
gőzcséplőkészleteket
 valamint **kazalozókat**
 minden nagyságban, a legmesszebbmenő jótállás mellett.

Ugyanóit a tavaszi időnyre egyetemes és többvasu ekék, boro-
 nak, hengerek, trieurók, vetőgépek, kaszáló- és aratógépek, lö-
 gereblyék, rendkívüli nagy választékban, a legjobb szerkezetben
 olesó árakon szerezhetők be.

Képes árjegyzék összes gazdasági gépekről kívánatra
 ingyen és bérmentve küldetik.

Törleszt. kölcsön
földbirtokokra.

Kölnön a valódi becsérték
 háromnegyed részéig 20-60 év
 kövli időre **kezeszszenben.**
 Birtokos felmondhat, pénz-
 intézet nem mondhat fel.
 Csakély kamattal t. ke is tör-
 lesztetik Lebonnyoltás leg-
 rövidebb idő alatt.

— Convertálás belyeg- és illetékmentes. —
Semmi előleges költség.

Minden felvilágosítás **úttalan.** Beküldendő
 csakis: telekkönyvi kivonat és kataszteri
 birtokiv másolat. 40494

Ingatlan-és Jelzálog Forgalmi-Intézet,
Budapest, Váci-körut 29.
 Intenzívünk az egyedül, mely az ország minden
 megyéjéből, haladagok és a legtekintélyesebb föld-
 birtokok által olcsón és szigorúan ellenőrzött.

Kurcz Lipót és Társa
 photocznikografiai műintézete
BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-utca 13. sz.
 Készít: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt
Clichéket
 chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto-
 typia, fametszet stb. utján.
 Térképek, tervezetek, alaprajzok
 photolithografikailag legszebben és legolcsóbban sokszorosíthatnak.
 * Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltenek. *

GRAEPEL HUGÓ
 gép- és rostalemez-gyár, malomépítészet
 Budapesten, V. ker., Külső váci-út 46. szám.
Marshall Sons & Co. Lmtd
 angolországi gépgyár vezérügynöke ajánl utolérhetlen szerkezetű és minőségű Marschal-féle
gőzmozgonyokat és gőzcséplőgépeket,
 szabadalmazott
kombinált gabona- és lóhere cséplőgépeket két cséplődobbal,
 szabadalmazott gabonacséplőgépeket kombinálva kukoriczamorzsolóval, — Gibás-féle szabadalmazott kazalozó
 készüléket (golyát), Harrison-féle „Albion” örlőgépeket.
 Malomépítészeti osztályom elvállal gazdasági malmok, magas-, félmagas-
 és vāmörlo-malmok teljes berendezését és takarmánykamrák felállítását. **Árjegyzék ingyen és bérmentve.**

Első Magyar Államos Biztosító-Társaság Budapestén.

I. Tíz, szállítmány- és jégbiztosítási üzlet. Mórleg-számla 1896. évi december 31-én.

KIADÁSOK.	Harmadik évezredik évi zárszámla 1896. évi december 31-ig.	BEVÉTELEK.	Mórleg-számla 1896. évi december 31-én.	TEHER.
I. Tűzbiztosítás.				
Kifizetett károk a vizontbiztosított rész levonása után	113 328 88			
Függőben maradt károk tartaléka	148 29 69			
Szerzési költségek a vizontbiztosított rész után levétel levonásával	343 8 90			
Postabérek	14 58 7			
Adószaksok közzászna szelvére 4 86 ft	516 9 7			
83 kr. tartóék levonása a vizontbiztosított rész után	22 8 17			
A tüzbiztosítási üzlet terhelő igazgatási költségek	53 25 0			
Behajthatlan követelések leírása	6589 51			
A következő évök közpénz-dijtartaléka a vizontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	2000000			
II. Szállítmánybiztosítás.				
Kifizetett károk a vizontbiztosított rész levonásával	6345 12			
Függőben maradt károk tartaléka	13353 41			
A szállítmánybiztosítási üzlet terhelő igazgatási költségek	21587 75			
A következő évök közpénz-dijtartaléka a vizontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	20000			
III. Jégbiztosítás.				
Kifizetett károk a vizontbiztosított rész levonásával	34524 87			
Függőben maradt károk tartaléka	128238 18			
A jégbiztosítási üzlet terhelő igazgatási költségek	22419 32			
A következő évök közpénz-dijtartaléka a vizontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	2109 30			
IV. Egyéb bevételek.				
Bevált szelvé, után, valamint egyéb bevételek károk és díjvisztertelések	1853018 67			
Társasági ház fizetése jövedelme	75633 70			
1896. évi nyeresemény	73138 2 49			
I. Tűzbiztosítás.				
Az 1895. évről áthozott közpénz-dijtartalék a vizontbiztosított rész levonásával minden megterhelés nélkül	2000000			
417 000 125 ft 86 kinyi károk biztositások után, valamint a f. évben lefizetett károk lev. tart. díjak ft 3 691 577 95				
viszontbizt. díjak ft 722 514 41				
ajárt díjzárak ft 2 041 024 18				
díjzárak ft 1 204 15 02				
Az 1895. évben függőben maradt károk tartaléka	95019			
II. Szállítmánybiztosítás.				
Az 1895. évről áthozott díjtartalék a vizontbiztosított rész levonásával minden megterhelés nélkül	2000			
21 247 050 ft 51 kinyi károk biztositások után, valamint a f. évben lefizetett károk lev. tart. díjak ft 16 875 34				
viszontbizt. díjak 123 493 15				
Az 1895. évben függőben maradt károk tartaléka	23667 75			
III. Jégbiztosítás.				
76 448 501 ft 71 kinyi károk biztositások után, valamint a f. évben lefizetett károk lev. tart. díjak ft 219 3 83				
viszontbizt. díjak 123 493 15				
Az 1895. évben függőben maradt károk tartaléka	23667 75			
IV. Egyéb bevételek.				
Bevált szelvé, után, valamint egyéb bevételek károk és díjvisztertelések	1500310 25			
Társasági ház fizetése jövedelme	358123 75			
1896. évi nyeresemény	24642 71			
I. Tűzbiztosítás.				
Az 1895. évről áthozott közpénz-dijtartalék a vizontbiztosított rész levonásával minden megterhelés nélkül	2000000			
417 000 125 ft 86 kinyi károk biztositások után, valamint a f. évben lefizetett károk lev. tart. díjak ft 3 691 577 95				
viszontbizt. díjak ft 722 514 41				
ajárt díjzárak ft 2 041 024 18				
díjzárak ft 1 204 15 02				
Az 1895. évben függőben maradt károk tartaléka	95019			
II. Szállítmánybiztosítás.				
Az 1895. évről áthozott díjtartalék a vizontbiztosított rész levonásával minden megterhelés nélkül	2000			
21 247 050 ft 51 kinyi károk biztositások után, valamint a f. évben lefizetett károk lev. tart. díjak ft 16 875 34				
viszontbizt. díjak 123 493 15				
Az 1895. évben függőben maradt károk tartaléka	23667 75			
III. Jégbiztosítás.				
76 448 501 ft 71 kinyi károk biztositások után, valamint a f. évben lefizetett károk lev. tart. díjak ft 219 3 83				
viszontbizt. díjak 123 493 15				
Az 1895. évben függőben maradt károk tartaléka	23667 75			
IV. Egyéb bevételek.				
Bevált szelvé, után, valamint egyéb bevételek károk és díjvisztertelések	1500310 25			
Társasági ház fizetése jövedelme	358123 75			
1896. évi nyeresemény	24642 71			

II. Életbiztosítási üzlet. Mórleg-számla 1896. évi december 31-ig.

KIADÁSOK.	Harmadik évezredik évi zárszámla 1896. évi december 31-ig.	BEVÉTELEK.	Mórleg-számla 1896. évi december 31-én.	TEHER.
Törlesztett költségek díja	318764 65			
Visszaváltott költségek	388758 83			
Haláleseti után kifizetett kárösszeg	1085054 68			
Lejárt kifizetési tőkék	942668 2			
Kifizetési költségek haláleseti követelések díjvisztertelések	35885 3			
Függőben levő károk és díjvisztertelések tartaléka	219325 0			
Függőben levő kifizetési tőkék tartaléka	230905 66			
Évnyaradékok	104740 91			
Viszontbiztosítási díjak	89457 67			
Bélyezékek	81247 71			
Irodák, ber. postadíjak, nyomtatv., uti- és egyéb költségek	205756 39			
Jövedelmi adó	82201 70			
Jövedelmi adó	5405 01			
Orvosi díjak	38935 84			
Szerzési és díjbejáratási költségek	364424 96			
Behajthatlan tartozások leírása	17000			
Díjtartalék az év végén	13601 32			
1896. évi nyeresemény	247389 74			
Törlesztett költségek díja				
Visszaváltott költségek				
Haláleseti után kifizetett kárösszeg				
Lejárt kifizetési tőkék				
Kifizetési költségek haláleseti követelések díjvisztertelések				
Függőben levő károk és díjvisztertelések tartaléka				
Függőben levő kifizetési tőkék tartaléka				
Évnyaradékok				
Viszontbiztosítási díjak				
Bélyezékek				
Irodák, ber. postadíjak, nyomtatv., uti- és egyéb költségek				
Jövedelmi adó				
Jövedelmi adó				
Orvosi díjak				
Szerzési és díjbejáratási költségek				
Behajthatlan tartozások leírása				
Díjtartalék az év végén				
1896. évi nyeresemény				

Budapest, 1896. december hó 31-én.
Agoston József, eligazgató.
 mint az életbiztosítási osztály főnöke.
 Budapest, 1897. márczius hó 15. én.

A központi könyvezés főnöke.
Szende Károly
 a központi könyvezés főnöke.
 Kacvinszky János, életbiztosítási könyvvivő.
 Gróf Bathányi Géza, Giczey Samu, Jekelfalussy Lajos, László Zsigmond, Sztányi Izidor.

KIADÁSOK.	Harmadik évezredik évi zárszámla 1896. évi december 31-ig.	BEVÉTELEK.	Mórleg-számla 1896. évi december 31-én.	TEHER.
Törlesztett költségek díja	318764 65			
Visszaváltott költségek	388758 83			
Haláleseti után kifizetett kárösszeg	1085054 68			
Lejárt kifizetési tőkék	942668 2			
Kifizetési költségek haláleseti követelések díjvisztertelések	35885 3			
Függőben levő károk és díjvisztertelések tartaléka	219325 0			
Függőben levő kifizetési tőkék tartaléka	230905 66			
Évnyaradékok	104740 91			
Viszontbiztosítási díjak	89457 67			
Bélyezékek	81247 71			
Irodák, ber. postadíjak, nyomtatv., uti- és egyéb költségek	205756 39			
Jövedelmi adó	82201 70			
Jövedelmi adó	5405 01			
Orvosi díjak	38935 84			
Szerzési és díjbejáratási költségek	364424 96			
Behajthatlan tartozások leírása	17000			
Díjtartalék az év végén	13601 32			
1896. évi nyeresemény	247389 74			

A legjobb magvak

kaphatók

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedésében

Budapesten, VI., Andrásy-út 23. sz.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Budapesti közuti vaspálya-társaság.

Hirdetmény.

A Budapesti közuti vaspálya-társaság XXXII. rendes közgyűlése

f. évi április hó 22-én d. n. 3 és fél órakor

a társulat saját épületében V., Lipót-körut 22. szám alatt fog megtartatni.

Napirend:

1. Az igazgatóság évi jelentése; előterjesztés az 1896. évi zárszámadásnak és mérlegnek, valamint a felügyelő-bizottság erre vonatkozó jelentésének; az osztalék megállapítása; határozat a felmentvény megadása érdemében.
2. Indítvány a kocsivezetői segélyalap tárgyában.
3. Jelentés folyamatban levő építkezésekről és kilitásba vett új építkezésekről; erre vonatkozó határozat.
4. A felügyelő-bizottság megválasztása.

Szavazati jogot adnak a társaság közgyűlésein (alapszabályok 15. és 20. §§.) egyaránt a társaság részvényei s illetőleg élvezeti jegyei, ha legalább négy nappal a közgyűlés előtt az igazgatóságnál letéteményeztetnek; 20 db részvény vagy élvezeti jegy után egy szavazat gyakorolható, oly megszorítással azonban, hogy 20 szavazatnál többet egy részvényes sem gyakorolhat, sem saját nevében, sem pedig megbízásból.

Felhivatnak tehát a t. ez. részvényes urak, kik a jelen közgyűlésen résztvenni óhajtanak, miszerint a czimleteiket, a szelvényekkel együtt, beleértve a folyó évi május 1-én lejárt is, bezárólag folyó évi április 18-ig, az igazgatóságnál (V. ker., Lipót-körut 22. szám) délelőtt 9—12, délután 4—5 óra között, tétírvény mellett letenni méltóztassanak, hol a szavazási igazolványokkal egyidejűleg az előterjesztendő zárszámla és mérleg, valamint a felügyelő-bizottság jelentése is átvehető lesz.

Budapest, 1897. márczius 30.
(Utánnom. nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.

Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét

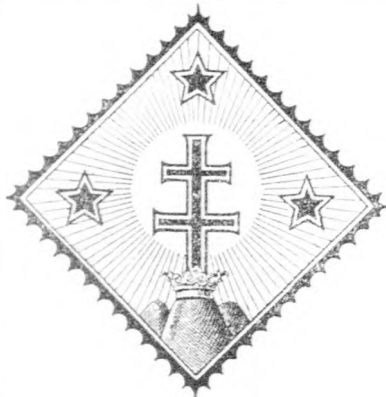
a budapesti gyapju-aukcziókra

melyek ez év folyamán két sorozatban július és szeptember hónapokban fognak megtartatni.

Bejelentéseket elfogad és felvilágosításokkal szolgál:

HELLER M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

A „HUNGARIA“

MÜTRÁGYA, KÉNSAV és VEGYI IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ajánl:

Superfoszfátot, Chilisalétromot

és minden más műtrágyaféléket, legjutányosabb áron és elismert kitünő minőségben.

Központi Igazgatóság:

BUDAPEST, V., Váci-körut 21. szám.

Herényi Gotthard Sándor és Rovara Frigyes művét érdeklődőknek ingyen és bérmentve küldjük meg.